

Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти

**Сучасні підходи планування
виховної роботи навчального закладу**

2016

Укладач: Тимчишин О.І. методист (завідувач) лабораторії виховної роботи та громадянської освіти ТОКІППО

Сучасні підходи до планування виховної роботи загальноосвітнього навчального закладу.

Матеріали містять методичні рекомендації для заступників директорів з виховної роботи та класних керівників щодо планування виховної роботи.

Зміст

Вступ

Орієнтовна структура плану виховної роботи школи

Модель плану виховної роботи класного керівника

Виховна система загальноосвітнього навчального закладу

Виховна програма

Додатки

6.1. Орієнтовна модель виховної системи загальноосвітнього навчального закладу

6.2. Примірне положення про творчий тиждень класного керівника

6.3. Зразок самоаналізу виховного заходу

6.4. Орієнтовні питання для складання характеристики класу

1. Вступ

Планування виховної роботи - це один з етапів управління процесом формування особистості та учнівського колективу. Це спільна діяльність класного керівника, дітей і дорослих у визначенні цілей, змісту, та способів організації виховного процесу і життєдіяльності класного колективу, організаторів і учасників намічених справ, термінів їх проведення. Процес планування – це тісна творча співпраця педагогів, учнівського колективу, батьків, соціальних інститутів, яких об'єднує спільна мета – зробити життя дитячого колективу цікавим, насиченим та змістовним.

План має враховувати: результати аналізу виховної діяльності за минулий навчальний рік; різноманітність змісту і форм виховної діяльності; вікові особливості учнів; реальні потреби дитячого колективу; зв'язок виховного процесу з практичною діяльністю дітей та діяльністю дитячих громадських організацій.

Вибір форми плану повинен бути зрозумілим для всіх учасників (що робимо, з ким, коли, як).

Зміст плану повинен відповідати певним вимогам, а саме: зв'язок з життям; різносторонність виховної роботи; доцільність вибраних форм організації; конкретні справи і раціональний розподіл їх за часом; опора на вихованців, сім'ю, громадськість.

Системний підхід до планування та організації виховної діяльності дозволить зробити процес виховання – цілісною системою, а не окремими розрізненими «виховними заходами».

2. Орієнтовна структура плану виховної роботи школи:

- аналіз виховної діяльності за минулий навчальний рік;
- досягнення виховної діяльності;
- ефективність обраного змісту та форм діяльності;
- проблеми виховної діяльності;
- невикористані можливості та резерви;
- зміни у виховному процесі та шляхи його розвитку.
- визначення цілей та завдань виховної діяльності.

Формуються відповідно до загальної мети виховання, на основі проведеного аналізу роботи за минулий навчальний рік, конкретні, чітко і ясно сформульовані, гнучкі, повинні сприйматися такими, яких складно, але можливо досягти.

Організація та планування виховної діяльності:

- зміст та форми діяльності відповідно до «Основних орієнтирів виховання учнів 1-11 класів ЗНЗ України»;
- нормативних документів з питань виховання;
- різноманітні інтерактивні, діалогічні форми діяльності;
- залучення дітей до процесів творення і реалізації форм виховної діяльності
- створення умов для діяльності дитячих організацій та учнівського самоврядування.
- організаційно-методична робота з педагогами .
- контрольо-аналітична діяльність щодо організації виховного процесу

3. Структура плану виховної роботи класного керівника

Аналіз виховної роботи за минулий рік.

Без аналізу пережитого досвіду спільної діяльності та спілкування, визначення досягнень і з'ясування слабких місць виховного процесу у класі, без розуміння соціальних процесів, які будуть у класному колективі, та виявлення тенденцій особистісного розвитку учнів неможливо правильно намітити цільові орієнтири, визначити пріоритетні напрями виховної діяльності на наступний навчальний рік, вибрати оптимальні форми, методи та прийоми побудови виховної роботи.

Цілі та завдання виховної діяльності.

Важливим є визначення цільових орієнтирів виховної діяльності педагога. Головною метою виховання є формування морально-духовної життєво компетентної особистості, яка успішно самореалізується в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал. Виховна мета є спільною для всіх ланок системи виховання та є критерієм ефективності виховного процесу.

Обираючи мету, класні керівники повинні опиратися на підсумки індивідуальної та колективної аналітичної діяльності та спроектовані портрети учня і класу, а також дотримуватись вимог, які висуваються до цільових орієнтирів виховної діяльності, а саме:

1) бути спрямованими на розвиток особистості дитини, формування його інтелектуального, морального потенціалів, оволодіння учнями цілісною системою знань про оточуюче середовище, практичними уміннями і навичками, способами творчої діяльності, прийомами і методами самопізнання і саморозвитку, ціннісними ставленнями до себе і навколишньої соціальної та природної дійсності;

2) узгоджуватися із інтересами та ціннісними установками членів класної спільноти, відповідати особливостям колективу класу і умовам його життєдіяльності;

3) забезпечуватися необхідними ресурсами для їхньої реалізації;

4) бути конкретними, чітко і ясно сформульованими;

5) сприйматися такими, яких складно, але можливо досягнути;

6) бути гнучкими, тобто придатними до коригування;

7) піддаватися діагностуванню.

У плані роботи класного керівника поряд з цілями формулюються і завдання, вирішення яких дозволяє досягти поставленої мети.

Психолого-педагогічна характеристика класу.

Подаються загальні відомості про клас, індивідуальні особливості учнів, рівень їхньої вихованості, свідомості, громадянської відповідальності; розвиток самоврядування тощо. Класний керівник може використати Орієнтовні питання для складання характеристики класу.

Основні напрями діяльності та справи класного колективу.

Відповідно до результатів, отриманих у процесі аналітичної діяльності, та на основі сформульованих цілей і завдань виховної роботи педагогу необхідно визначити напрями, форми та способи організації життєдіяльності класного колективу. Допоможуть у цьому сформований учителем образ класу, його уявлення про організацію діяльності, спілкування і відносин у класному колективі.

Форми та способи життєдіяльності класу не мають визначатися набором випадково відібраних і не пов'язаних між собою заходів. Щоб добір справ був справді системним і науково обґрунтованим, класний керівник має під час планування спиратись на теоретичні та технологічні розробки з питань виховання учнів.

Необхідно передбачити участь вихованців у загальношкільних і класних справах, водночас визначити як пріоритетний той вид діяльності, що якнайкраще вплине на розвиток особистості учнів та забезпечить неповторність класного колективу. Вибираючи форми й способи роботи, вчитель віддає перевагу тим справам, які вибрані учнями та батьками під час колективного планування. Як правило, ці заходи найбільше відповідають інтересам і потребам учнів та сприяють їхньому розвитку.

Вчителю важливо правильно визначити терміни виконання завдань і відповідальних за підготовку та проведення заходів.

Оптимальний розподіл часу і сил членів класної спільноти дасть змогу підвищити ефективність виховної діяльності.

Індивідуальна робота з учнями.

Діяльність класного керівника спрямовується на створення у класі сприятливого середовища для формування особистості учнів, педагогічне проектування та забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку учня, пошук найбільш ефективних прийомів і методів здійснення виховного впливу на кожного школяра.

Основними напрямками індивідуальної роботи класного керівника з учнями є:

- вивчення індивідуальних особливостей учнів, специфіки умов і процесу їх розвитку;
- встановлення міжособистісних контактів із кожною дитиною;
- створення в класному колективі умов для прояву і розвитку реальних і потенційних можливостей учнів, задоволення соціально цінних і особистісно значущих інтересів та потреб учнів;
- вивчення та врахування в роботі стану фізичного, психічного та соціального здоров'я учнів;
- розв'язання питання соціальної адаптації учнів в умовах дитячого та педагогічного колективу;
- надання індивідуальної допомоги учням, які мають проблеми в адаптації до життєдіяльності класу, відносинах з учителем та іншими членами колективу навчального закладу, виконанні норм і правил поведінки у школі та поза її межами;
- профілактична робота з учнями «групи ризику» (дітьми, які виховуються у неблагополучних сім'ях, схильні до правопорушень);
- взаємодія з батьками, адміністрацією, соціально-психологічною та іншими службами навчального закладу з метою проектування індивідуальної траєкторії розвитку учнів, педагогічної підтримки суспільне корисних ініціатив учнів, корекції відхилень в інтелектуальному, моральному та фізичному становленні їх особистості;
- сприяння вихованцям у діяльності з самопізнання, самовизначення і та саморозвитку;
- діагностика результатів навчання, виховання і розвитку кожного учня, облік їхніх особистих досягнень.

Під час розробки плану класний керівник може використати прийоми й методи психолого-педагогічної діагностики, вивчення матеріалів медичного та психологічного обстеження учнів, складання індивідуальних характеристик вихованців, оформлення карти захоплень та інтересів учнів, їхніх батьків, ведення щоденника особистих досягнень учнів, визначення разом із вихованцем та його батьками найближчих перспектив розвитку, індивідуальні консультації та бесіди, педагогічний консиліум, створення ситуацій успіху та вибору, розробка та реалізація програми колекційної діяльності.

Робота з батьками.

Запорукою успішної виховної діяльності з учнями є співпраця класного керівника з батьками, оскільки саме сім'я значно впливає на процес розвитку особистості дитини. Тому важливе і відповідальне завдання вчителя - зробити батьків активними учасниками педагогічного процесу. Вирішення даного завдання можливе за умови, якщо у плані роботи будуть відображені наступні напрями діяльності класного керівника з батьками:

вивчення сімей учнів, яке дозволить вчителю краще пізнати дітей та їх батьків, зрозуміти стиль життя сімей, ознайомитись з домашніми умовами розвитку особистості дитини. Цей розділ відображається у плані роботи такими формами, як відвідування сімей учнів, анкетування, написання творів про сім'ю, конкурс творчих робіт «Моя сім'я», тестування, педагогічні майстерні, ділові ігри з батьками, формування банка даних про сім'ю та сімейно-родинне виховання;

педагогічна просвіта батьків, яка планується у відповідності з віковими особливостями дітей, цілями та завданнями навчально-виховного процесу, конкретними проблемами, що виникають у ході спільної діяльності вчителя і батьків. Класний керівник включає у план лекції з педагогіки, психології, правознавства, етики, фізіології та гігієни; батьківські збори, тематичні консультації; педагогічні практикуми з розгляду різних ситуацій виховання дітей в сім'ї і школі; огляд популярної педагогічної літератури для батьків, обмін досвідом виховання дітей у сім'ї, день відкритих дверей тощо;

забезпечення участі батьків у життєдіяльності класного колективу, яке здійснюється класним керівником за допомогою залучення їх до спільного планування виховної роботи в класі,

колективні творчі справи; свята, вечори, концерти, КВК; відвідування театрів, виставок, бібліотек; прогулянки, походи, поїздки та подорожі; виставки творчих робіт; дні здоров'я; допомога у ремонтних роботах та естетичному оформленні класної кімнати, участь у обладнанні кабінету, організації міні-гуртків і клубів;

педагогічне керівництво діяльністю батьківської ради класу: вибір батьківської ради, допомога у плануванні та організації її діяльності, робота з сім'ями, які потребують педагогічної допомоги, установа зв'язків з шефами, громадськістю;

індивідуальна робота з батьками, яка дозволяє встановити безпосередній контакт з кожним членом сім'ї учня, досягти взаєморозуміння щодо пошуку шляхів впливу на розвиток особистості дитини. Це індивідуальні бесіди з батьками, спільне визначення перспектив та засобів розвитку учня, педагогічні консультації, індивідуальні доручення;

інформування батьків про хід і результати навчання, виховання і розвитку учнів, яке здійснюється класним керівником за допомогою тематичних та підсумкових батьківських зборів, індивідуальних консультацій, перевірки щоденників учнів, складання карт розвитку дітей, а також таблиць результатів їх навчальної діяльності, ведення щоденників спостережень за процесом розвитку учня або зошитів їх досягнень.

Вивчення стану та ефективності виховного процесу у класі.

Вивчення може проводитися за напрямками:

- а) розвиток особистості учнів;
- б) формування класного колективу;
- в) рівень задоволеності учнів та їхніх батьків життєдіяльністю класу.

Під час дослідження процесів, що відбуваються в класі, класному керівнику необхідно звернути увагу на такі важливі аспекти життя колективу, як: організація соціально значущої спільної діяльності; наявність пріоритетного (домінуючого) виду діяльності; активність і самореалізація учнів у спільній діяльності; стан емоційно-психологічних відносин; стан ділових відносин; наявність зв'язків з іншими групами та окремими індивідами; розвиток учнівського врядування.

У ході діагностичної діяльності вчитель може використовувати різноманітні прийоми та методи: педагогічне спостереження,

соціологічне опитування (бесіду, інтерв'ю, анкетування), тестування, створення педагогічних ситуацій, методи експертного оцінювання, індивідуального і групового самооцінювання, вивчення продуктів творчої діяльності учнів тощо.

У технологічний арсенал класного керівника можна включити такі діагностичні засоби: ігри «Лідер», «Подорож в мої захоплення»; тести «Розумне про життєвий досвід», «Чи задоволені учні шкільним життям», «Чи задоволені батьки роботою навчального закладу»; анкети «Який у нас колектив»; конкурс малюнків «Я у своєму класі» тощо.

Крім основних розділів, у план виховної роботи можуть бути включені різноманітні додатки. Відповідно до традицій планування у конкретному навчальному закладі цей документ може містити інформацію про батьків, їх участь у життєдіяльності класу, відвідування ними батьківських зборів, відомості про сім'ї та учнів, інтереси та захоплення останніх, їх зайнятість у позаурочний час, дані про результати педагогічних спостережень та психолого-педагогічної діагностики, про учнівське самоврядування.

4. Виховна система загальноосвітнього навчального закладу

1. Компоненти виховної системи:

- мета, заради якої створюється система;
- виховна діяльність та спілкування;
- суб'єкти виховної діяльності;
- середовище системи;
- управління, що забезпечує інтеграцію всіх компонентів у цілісну систему.

2. Завдання виховної системи:

- забезпечення сприятливих умов для самореалізації особистості;
- забезпечення взаємодії з усіма соціальними інститутами, розширення суб'єктів виховання;
- посилення ролі сім'ї у вихованні дітей;
- розвиток учнівського самоврядування в класі;
- оптимізація змісту і форм виховного процесу в класі;
- збереження та покращення здоров'я учнів;
- попередження негативних впливів факторів соціального середовища на особистість.

3. Підходи, якими має визначатися методологічна орієнтація виховної діяльності як системи:

системний - основними ідеями якого є:

– Особистість дитини розвивається в цілісному інтегрованому процесі, у якому всі компоненти (цільовий, змістовий, організаційно-діяльнісний, оціннісно-результативний) взаємопов'язані.

– Інтеграція зусиль суб'єктів виховання сприяє підвищенню ефективності педагогічного впливу.

– Розширення кола суб'єктів виховного впливу на особистість.

– Оптимальне використання у виховній діяльності ресурсів батьків, громадських організацій, фондів тощо.

• **діяльнісний** - основними ідеями якого є:

– Діяльність є рушійною силою і умовою розвитку дитини.

– Основна функція діяльності полягає в тому, що в ній набувається соціальний досвід, накопичується досвід ставлення особистості до світу, праці, колективу, людей, до самої себе.

– Виховання - це спільна діяльність дітей і дорослих щодо реалізації спільно розроблених цілей і завдань.

• **особистісно зорієнтований** - основними ідеями якого є:

– Центрування виховання на особистості (визнання за дитиною права бути самою собою), на збереження власної індивідуальності.

– Опора у вихованні на внутрішній світ дитини, урахування її індивідуальних особливостей, віра в її можливості, розвиток її позитивної «Я-концепції».

– Виховна діяльність має відповідати потребам та інтересам дитини -сприяти реалізації природного потенціалу особистості.

• **синергетичний** - основними ідеями якого є:

– Виховна система є самоорганізованою, відкритою системою.

– Існування в системі нестабільних станів є умовою її стабільного і динамічного розвитку.

– Важливим фактором становлення і розвитку виховної системи є взаємодія системи і середовища.

• **компетентнісний** - основними ідеями якого є:

– Виховання - це розвиток життєвих компетенцій, становлення конструктивної життєвої стратегії та індивідуально-особистісних технологій життєтворчості особистості у процесі виховання.

– Виховання має бути (а не декларативно проголошуватися) рівноправною складовою педагогічного процесу.

– Виховання - це інтерсуб'єктний процес. Виховання компетентного учня - це виховання суб'єкта життя, суб'єкта життєтворчості.

– Виховує не пустопорожнє моралізаторство, а практична діяльність та духовне спілкування педагога й учня.

– Виховання - це засіб становлення оптимальної життєвої стратегії учня. Ефективна виховна практика вибудовується на основі не одного підходу, а декількох. Разом вони складають стратегію виховної діяльності та обумовлюють вибір тактики дій у конкретній ситуації та в конкретний проміжок часу.

Функції виховної системи.

У виховній системі реалізуються інтегруюча, регулююча та розвиваюча функції, функції захисту, корекції та компенсації, реабілітації.

Інтегруюча поєднує в одне ціле розрізнені, неузгоджені виховні впливи.

Регулююча спрямована на упорядкування педагогічних процесів, на управління ними.

Розвиваюча забезпечує динаміку системи, яка характеризується, з одного боку, оптимізацією її функціонування, а з іншого - її оновленням, удосконаленням.

Захисна забезпечує комплексну підтримку життєдіяльності учня в закладі, надання психолого-педагогічної допомоги та підтримки у вирішенні життєвих проблем, розвитку життєтворчого потенціалу, життєстійкості та життєздатності.

Корекційна спрямована на виправлення в учнів негативних якостей та рис, анти - та асоціальних проявів поведінки, надання допомоги в нормалізації життєдіяльності учнів.

Компенсаційна забезпечує можливість дитині проявляти себе у творчій діяльності, знайти своє «Я», реалізувати потребу в спілкуванні, діяльності, звільнитися від шлейфу стереотипів, які склалися по відношенню до дитини в школі, сім'ї.

Реабілітаційна передбачає досягнення оптимального рівня фізичного, психічного та соціального функціонування особистості, створення передумов для самостійної зміни нею умов власного життя, життєтворчості, відновлення її успішної діяльності в усіх сферах життєдіяльності. В умовах навчального закладу реабілітації найчастіше потребують діти та підлітки, молодь із: неблагополучних сімей; неповних сімей; девіантною поведінкою; вадами здоров'я.

Доцільність створення в закладі виховної системи обумовлена необхідністю:

- інтеграції зусиль суб'єктів виховної діяльності;
- зміцнення взаємозв'язків компонентів педагогічного процесу;
- переорієнтації виховання на результат і набуття учнями найважливіших компетенцій;
- технологічного забезпечення практичної реалізації суб'єкт - суб'єктного, компетентнісного, особистісно зорієнтованого підходів до організації педагогічного процесу;
- створення умов для самореалізації учасників навчально-виховного процесу.

5. Виховна програма

Це план (задум, проект) виховної діяльності конкретної спільноти (педагогів, батьків, учнів), що визначає цілі (мету, завдання) та виховні справи, що забезпечують виховання.

Це документ, який інформує про зміст, призначення та якість освітніх послуг навчального закладу.

Це засіб інтеграції виховної діяльності батьків, педагогів, учнів та громадськості, що забезпечує системність виховної роботи.

Структура виховної програми:

- Назва (ідея програми);
- Для яких учнів призначена (I,II,III ступеня чи якого класу);
- ПІБ автора (колективу авторів);
- Пояснювальна записка;
- Вікові особливості учнів;
- Тема, зміст та форма проведення виховних справ;
- Ключові поняття та терміни;
- Література;

2. Алгоритм створення програми:

- Створення творчої групи;
- Аналіз виховної ситуації ЗНЗ, виявлення проблем;

- Визначення концептуальних засад програми: нормативно-правові документи, принципи, форми та методи діяльності;
- Визначення структурних елементів програми;
- Розробка творчою групою проекту виховної програми;
- Презентація розроблених проектів перед педагогічним, батьківським та учнівським колективом;
- Обговорення проектів виховних програм, вироблення пропозицій щодо вдосконалення;
- Затвердження виховної програми ЗНЗ на засіданні Ради школи;
- Планування виховної діяльності учнів ЗНЗ відповідно до розробленої виховної програми на навчальний рік;
- Створення виховних програм діяльності класу на весь період виховної роботи з учнями класу з огляду на їхні вікові, індивідуальні та психолого-педагогічні особливості (1-4 кл., 5-9 кл., 10-11 кл.);
- Планування виховної роботи класу на навчальний рік.

6. Додатки.

6.1. Орієнтовна модель виховної системи загальноосвітнього навчального закладу

Назва. Модель виховної системи (повна назва, тип закладу, місто).

Автор(и):

Мета: формування і розвиток морально-духовної, життєво компетентної особистості, яка успішно самореалізується в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал.

Завдання:

1. Забезпечити реалізацію особистісно орієнтованого, діяльнісного, системного, компетентнісного підходів до організації виховного процесу в шкільному й класному колективах

2. Створити виховний простір як основу розвитку творчого потенціалу всіх суб'єктів освітнього процесу, їх саморозвитку й самореалізації.

3. Організувати виховний процес на засадах народної, родинної та етнопедагогіки з урахуванням вікових особливостей дитини.

4. Широко впроваджувати в практику інноваційні виховні технології (проектні, ігрові, “Створення ситуації успіху” тощо).

5 Оптимізувати співпрацю органів учнівського самоврядування, дитячих та юнацьких громадських організацій.

6. Забезпечити науково-методичний та психологічний супровід реалізації моделі.

7. Залучити батьківську громаду, представників органів державної влади, громадських і благодійних організацій до виховання дітей та учнівської молоді.

8. Очікувані результати: сформується духовна, високоморальна, життєво компетентна особистість, гідний громадянин України, професіонал, сім'янин; підвищиться рівень вихованості й загальної культури школяра; зміниться ціннісне ставлення особистості до суспільства й держави, природного й соціального довкілля та до самої себе; зросте інтерес батьківської громади, представників органів державної влади, громадських і благодійних організацій до виховання дітей та учнівської молоді; підвищиться імідж загальноосвітнього навчального закладу

Концепція. Концептуальна (провідна ідея) – побудова освітнього процесу на основі науково обґрунтованої системи загальнокультурних і національних цінностей, сукупності соціально значущих якостей особистості, що характеризують її ставлення до суспільства і держави, людей, природи, праці, мистецтва, самої себе.

Концепція моделюється на методологічних засадах відповідно до законів України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”, програми “Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України” та ін. (ідея, підходи, положення тощо). Окреслюються напрями модернізацій.

Управлінський аспект. У розділі розкриваються зміст та особливості управління виховною системою загальноосвітнього навчального закладу, технологічні етапи моделювання освітнього простору. Управління виховною системою ЗНЗ спирається на принципи демократизації, гуманізації, національної спрямованості, культуровідповідності, цілісності, акмеологічного, суб’єкт-суб’єктної взаємодії, особистісної орієнтації, технологізації.

Планування та прийняття управлінських рішень як функція шкільного менеджменту передбачає розробку програми інноваційного розвитку ЗНЗ та упровадження виховної системи й тактичного плану. Розділ “Управління якістю виховного процесу” є складовою річного плану закладу

Виховний аспект. Зміст виховання. “Сучасний зміст виховання в Україні, – зазначено в програмі “Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України”, – це науково обґрунтована система загальнокультурних і національних цінностей та відповідна сукупність соціально значущих якостей особистості, що характеризують її ставлення до суспільства і держави, інших людей, природи, мистецтва, самої себе. Виховання здійснюють для ідентифікації виховання із загально визначеними цінностями і якостями. Система цінностей і якостей особистості розвивається і виявляється через її власне ставлення” Зміст виховання для всіх ступенів навчання (початкова, основна, старша школа) будується згідно програми “Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України”, зокрема, за напрямками: ціннісне ставлення до суспільства і держави; ціннісне ставлення до людей; ціннісне ставлення до природи; ціннісне ставлення до мистецтва; ціннісне ставлення до праці; ціннісне ставлення до себе.

Методичний аспект. Науково-методичне забезпечення виховного процесу здійснюється через оптимізацію системи методичної роботи як важливого чинника формування готовності педагогічних кадрів до організації виховного процесу згідно сучасних вимог; використання інноваційних педагогічних технологій, активних та інтерактивних форм і методів виховання; здійснення моніторингу рівня розвитку виховної системи; розробку прогностичної моделі особистості випускника ЗНЗ.

Соціально-культурний аспект. Взаємодія органів управління освітою, учнівського самоврядування, дитячо-юнацьких об'єднань, інших інституцій з питань виховання дітей та учнівської молоді здійснюється шляхом: оптимізації діяльності органів учнівського самоврядування, дитячо-юнацьких об'єднань та організацій, їх активної участі в управлінні виховним процесом; розробки комплексних міжвідомчих програм з питань виховання дітей та учнівської молоді; широкого залучення громадських організацій та інших інститутів до реалізації виховної системи ЗНЗ; проведення спільних заходів щодо практичного впровадження виховної системи закладу та ін

Психологічний супровід реалізації моделі виховної системи передбачає: виявлення та становлення індивідуальних особливостей

школярів; вплив виховного простору на розвиток, саморозвиток і самореалізацію особистості учня; ціннісне ставлення до суспільства і держави, природи і самої себе

Результативність виховної діяльності. Оцінка здійснюється через порівняння очікуваних результатів виховної роботи з її реальними результатами. Основні очікувані результати на певному етапі вікового розвитку дитини складаються з трьох елементів: набуті знання і вміння; сформоване ставлення до себе, оточуючого природного і соціального світу; життєві компетентності, тобто можливість діяти у конкретній життєвій ситуації, відповідно до власних цінностей, ставлень та знань. При цьому стає можливою оцінка ефективності виховання як окремої особистості, так і класу та школи в цілому

Шляхи реалізації моделі:

1. Створення комплексної програми виховання дітей та учнівської молоді.

2. Забезпечення готовності вчителів, класних керівників до розв'язання проблем виховання дітей та учнівської молоді.

3. Науково-методичне та інформаційне забезпечення моделі.

4. Співробітництво із зацікавленими громадськими організаціями, волонтерськими центрами тощо.

6.2. Положення про творчий тиждень класного керівника

Дане Положення розроблено для впорядкування системи методичної роботи з класними керівниками.

Тиждень класного керівника - це система заходів з вивчення педагогічного досвіду роботи класних керівників щодо реалізації програми «Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів» та моделі випускника школи.

Творчий тиждень класного керівника передбачається річним планом роботи школи, згідно якого завуч по виховній роботі складає графік проведення і доводить його до відома учасників НВП.

За два тижні до творчого тижня класного керівника класний керівник і заступник з виховної роботи розробляють детальний план проведення тижня і подають його на затвердження директору школи, знайомлять з ним учасників НВП.

В план творчого тижня класні керівники включають питання:

з досвіду планування виховної роботи

з досвіду створення виховної системи класу

з досвіду реалізації програми «Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів»

відкриті виховні заходи

анкети, творчі роботи учнів, діаграми з показниками рівня вихованості учнів

презентація роботи класу, учнівського самоврядування

творчий портрет класного керівника (класний керівник очима своїх вихованців)

Підсумки творчого тижня класного керівника підводяться на засіданні методоб'єднання класних керівників, видається наказ. Матеріали тижня оформляються в методичній брошурі класного керівника.

6.3. Зразок самоаналізу виховного заходу

Актуальність вибраної теми у формуванні ціннісного ставлення до себе, родини, суспільства, держави; до праці; до природи; до мистецтва.

Її відповідність віковим особливостям, інтересам дитячого колективу.

Чи приймали участь школярі у виборі теми, чи створили вони тимчасовий учнівський орган, чи керувала цим процесом рада класу, які пропозиції внесли учні. Як готувався захід.

Яка мета виховного заходу.

Яка форма проведення заходу (година спілкування, КТС, жива газета, зустріч, ток-шоу, відверта розмова, вікторина, вечір пам'яті, гра, дискусія, диспут, турнір, інсценізація, пошукова робота, колаж, колективне творче панно, круглий стіл, ранок, прес-конференція, свято, фоторепортаж)

Вибір і якість оформлення.

Якість проведення заходу: чіткість і організованість, естетичність приміщення, зовнішній вигляд учасників заходу, якість змісту заходу, доцільність форми заходу, його відповідність меті, наявність елементів дискусії, проблемності, відвертості, уваги, зацікавленості.

Дисципліна учнів.

Раціональна витрата часу.

Спрямованість заходу на формування компетентної особистості (комунікативної, інформаційної, соціальної, громадянської, естетичної, етичної, екологічної тощо), формування трудових, санітарно-гігієнічних, спортивних навичок тощо.

Чи спонукав захід до практичних дій відповідно до себе, родини, суспільства, держави.

Залучення батьків, громадськості до проведення виховного заходу (соціальне партнерство), формування єдиного виховного простору.

Як здійснюється системний моніторинг виховного процесу (зміна особистості кожного вихованця, динаміка розвитку суб'єктів виховного процесу – дітей, класного колективу).

Розробка і реалізація виховних проєктів.

6.4. Орієнтовні питання для складання характеристики класу

I. Загальні відомості про клас: кількість учнів, дівчат, хлопців

II. Соціально-психологічні особливості учнів

1. Соціометричний статус (на основі даних соціометрії): лідери, товариші, ізольовані, зневажені. Як здійснюється опора на лідерів.

2. Ставлення до громадського життя, участь у справах класу, школи окремих учнів, класу в цілому.

3. Участь у гуртковій роботі.

4. Ставлення до вчителів, до школи.

5. Рівень учнівського самоврядування, розподіл обов'язків. Організаторські здібності учнів класу, спілкування в класі.

6. Рівень вихованості учнів класу.

III. Особистісні риси учнів класу

1. Мотиваційне середовище: інтереси, ідеали, переконання.

2. Самосвідомість: прагнення, самооцінка.

3. Індивідуально-типологічні особливості школярів: особливості темпераменту, моральні якості.

4. Особливості психологічного стану деяких учнів.

IV. Пізнавальні особливості учнів класу.

1. Особливості сприйняття, пам'яті, уваги, мислення, уяви.

2. Рівень інтелектуального розвитку.

V. Участь батьків у житті класу, школи.

VI. Педагогічні висновки. Завдання, на виконання яких має спрямовуватися робота з класним колективом (формулюються з огляду на характеристики класу).